

Bijeenkomst 2 - Met mijn coach Bea naar het UWV

Student: Friso Liesker, HtH Amsterdam, 2019

Coach: Bea Jongsma

Datum: 28 februari 2019

Vooraf: De kwestie UWV hangt als een duistere wolk boven me. Zoals eerder vermeld: ik zit in een re-integratietraject en dat houdt in dat ik op 1 april 2019 mijn restverdien capaciteit moet kunnen verzilveren en zo niet, dan word ik gekort.

De consequentie is dat ik dan terugval naar ongeveer de helft van mijn inkomen, wat betekent dat ik mijn huis zou moeten verkopen, of dat ik een baantje naast mijn stage moet gaan doen. Ik heb uitgerekend wat ik zou moeten bijverdienen en als ik alle dagen dat ik geen school heb, ga werken, en ik verdien tien euro netto per uur, dan moet het kunnen. Ik heb ook nog wat spaargeld.

Maar dat zijn echt worse case scenario's. Want het scenario studie/baantje is natuurlijk gekkenwerk. Je zou denken: UWV, als iemand vanuit herstel een studie gaat doen die supergoed bij hem past en waarvoor hij zeer gemotiveerd is, en die bovendien zijn kansen op de arbeidsmarkt vergroot:¹ ondersteun dat! Als je hem dwingt om onder zijn niveau te gaan werken, dan is de kans dat hij daarin stukloopt en uitvalt reëel en dan we terug bij af.²

En zo ga ik, op instigatie ván en mét mijn coach Bea, op gesprek bij mijn Adviseur Werk bij het UWV in Alkmaar. Missie: kijken of we hem kunnen vermurwen, en of er een coulante mouw aan het verhaal valt te passen. En die is: dwing ondergetekende niet om op 1 april al zijn restverdien capaciteit te verzilveren, maar laat hem eerst in rust mijn opleiding afronden. Want als ik naast mijn studie moet gaan werken, dan is de kans dat ik stuk loop en opnieuw uitval, alles behalve denkbeeldig. Mijn max. inzetbaarheid is immers beperkt en als ik dan wederom crash, zoals ik eerder door stress, overbelasting en uitzichtloosheid ben uitgevallen, dan is alle inzet om weer betaald mee te draaien in deze maatschappij voor niets geweest en daar wordt dus echt letterlijk niemand beter van.

Wat zijn mijn verwachtingen vooraf?

Laag, laag, tot zeer laag. Toch ben ik niet helemaal zonder hoop. Het is altijd mogelijk dat mijn UWV-man in onze denktrant meegaat.

Wat hebben we gedaan?

We hebben samen tevoren onze strategie bepaald. Ik had er zelf de behoefte aan om er een menselijk gesprek van te maken. Niet met de functionaris met het gelijk van zijn regels, maar meer met de man als persoon. Ik was daartoe geïnspireerd door Edo Paardekooper³, die denkt vanuit de optiek dat een ambtenaar in dienst is van de burger en dat de vraag dus moet zijn: hoe kan ik je

¹ Zeker omdat er steeds meer behoefte is aan ervaringsdeskundigen, iets wat ook gesignaleerd wordt door Staatssecretaris Paul Blokhuis, zie het artikel [Steeds meer plek voor ervaringsdeskundige in sociaal domein](#).

² Zie voor risico's ook [pag. 3 van mijn HEE-reflectie en Positieve Gezondheid](#).

³ Zie ook [deze reflectie](#).

helpen? In plaats daarvan ligt er een eis: *jij* moet je aan de regels houden, anders kunnen *wij* ons werk niet doen.

Dus een menselijk gesprek, een mooi voornemen maar er komt niets van. Bea benadrukt nog eens dat ik van ver kwam, eerste pillen, later drank, dat ik er bijna aan onderdoor ben gegaan en dat het mij ontnemen van perspectief een risicovol is. Dat ik er weliswaar gezond uitzie, en dat dat juist ook misleidend kan zijn, omdat ik nog steeds in herstel zit. Terugval ligt altijd op de loer.

Het antwoord is dat mijn Adviseur Werk het ook vervelend vindt maar dat hij nu eenmaal gebonden was aan de geldende richtlijnen en regels. Hij legt vriendelijk en geduldig nog eens uit hoe het systeem in elkaar zit van 78,8 procent afgekeurd, de logica daarvan en alles wat daar bij hoort, en hij benoemt ten slotte nog kort nog even wat mijn troostvolle perspectief en minstens zo realistische perspectief is; dat zijn voor mij, qua belastbaarheid, banen als keukenhulp, schoonmaker gebouwen en samensteller kunststof- en rubberindustrie.

Wat heeft het met mij gedaan? Hoe voelde ik me vóór, tijdens en na de sessie?

Ik wist dat de kans op een gunstig gesprek zeer klein tot nihil was. Vooraf had ik dus geen echte hoop maar wel iets van een verwachting (die uitkwam). Tijdens dacht ik: dit wordt niks. En aan het eind voelde ik mij als *Kuifje in Absurdistan*. Ik voelde me op geen enkele manier gehoord. Er was geen enkel oor voor de validiteit van onze redenering of de redelijkheid daarvan. Dat was frustrerend.

Welke inzichten heb ik verkregen?

Mijn coach is een topper dat ze is meegegaan. Dankzij haar weet ik dat ik er niet alleen voor sta, voel ik me gezien en serieus genomen.

En met dank aan Edo: het systeem staat op zijn kop. Niet mijn noden zijn *leading* maar [die van het systeem](#). Je zou denken of verwachten dat het UWV, dat voor een belangrijk deel ook te maken krijgt met uitval, kwetsbaarheid en herstel, meer begrip zou hebben voor die “zachte” kant van hun business. In plaats daarvan gedraagt die instantie zich als een verzekeringsmaatschappij die als voornaamste opdracht heeft kijken naar kosten en risicoreductie. Dat het UWV ook zou kunnen nadenken over hoe het zich opstelt ten opzichte van mensen die ongevraagd en op eigen initiatief een opleiding gaan volgen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Gemotiveerde mensen dus, die *niet* door een – in hun beleving - [gemakzuchtig, incompetent en lamelendig systeem](#) willen worden afgedankt; die geen keukenhulp willen worden omdat ze weten dat er méér in zit voor ze.⁴ Misschien, het is echt vooralsnog niet veel meer dan een vrijblijvende gedachte, kan ik daar ooit iets mee doen.

Eerst maar eens werk vinden. Wat dat aangaat zit er in mijn achterhoofd nog een hoop-deurtje. Die is dat ik, als ik eind september afstudeer, een grote kans op een baan heb⁵; ik ben bij het [Raakfestival geweest op 8 februari](#) en daar hoorde ik dat GGZ-Noord-Holland-Noord grote behoefte heeft aan meer ervaringsdeskundigen.⁶ Ook uit de vacatures op vacaturesites zie ik dat er vraag is. Als het UWV mij dus een half jaar doorbetaalt – van 1 april tot eind september – dan is de kans zeer groot dat het probleem zichzelf oplost.

⁴ Ik constateer dat het UWV er geen rekening mee houdt dan mensen kunnen veranderen. Dat oude diagnoses in nieuwe gesprekken weer worden afgestoofd en als onwrikbare waarheid worden genomen. [Zie ook dit stuk](#), vanaf de tussenkop op pag. 2: **Hoe zou ik reageren als de kinderen gingen klieren?**

⁵ Aan het begin van de opleiding, toen er een kans leek dat het UWV de studie betaalt van mensen die re-integreren, heb ik wat research gedaan naar de kansen op de arbeidsmarkt voor ervaringsdeskundigen. Deze bleken, gezien de ontwikkelingen in het sociaal domein, heel gunstig. Zo staat in [Kamerstuk 25424 nr. 428](#) (waarin een brief van staatssecretaris Blokhuys) o.a. deze zinsnede: «De inzet van ervaringsdeskundigen en vrijwilligers wordt bevorderd.»

⁶ Dat werd mijn redding. [Zie dit verhaal](#).